

cl & je 3/02/06

ciutat d'ideals

Vida oculta

L'*home manuscrit*, de Manuel Baixauli, m'ha semblat una molt bona novel·la sobre un tema molt difícil: els dietaris. D'entrada els qui són lectors (o escriptors) de dietaris hi trobaran un filó i una companyia. Els que conceben la lectura com una mena de vida subterrània hi veuran un llenguatge que esdevé protagonista. No hi esperin un relat de cap genocidi ni tampoc cap constructor de catedrals medievals ni tampoc la mirada riallera i franca d'un filòsof que transita pels camins de la sociologia. Tampoc no esperin un relat periodístic en què les paraules només són mitjà d'informació. Més aviat hi trobaran una textura del tot diferent del llenguatge que assoleix una atmosfera de misteri, de silencis, de certes vides que no són a la llum pública dels *media*. *L'home manuscrit* parla d'escriure i del llenguatge entès com un do diví, misteriós, amable, que és en si mateix. No semblaria que se'n pogués fer un bon film, però sí que el lector quedarà enganxat, sotmès a la gran potència del llenguatge. Potser hi ha una clau que per-

metria una altra lectura: podria ser que Manuel Baixauli escrigués una història precisa d'una part oculta de València. Jo sóc dels que pensa que els llibres tendeixen a ser espills de la societat del moment. A vegades són espills només d'individus escrivint —en català, l'exemple més vibrant és Josep Pla, que, com els grans escriptors, és el cas de Cervantes, es retrata escrivint. Baixauli retrata personatges que viuen en l'escriure, ocults. Sospito que la seua gran vida és aquí: en la passió de llegir en soledat acompanyada; en el plaer rar però poderós d'escriure diaris personals i novel·les que només llegiran una minoria de felços pocs. L'experiència de llegir acaba sent incommunicable: més encara quan escassament trobes interlocutors. Per això, he comprès que el bon cinema pot ser una finestra per enraonar amb els altres cinèfils. Vull dir que els cinèfils impenitents i solitaris existeixen. Els conec, podem enraonar de cinema. Ara, dels llibres només en pots fer articles i, potser, com Manuel Baixauli, una novel·la com ara *L'home manuscrit*. De lectors impenitents i constants, n'hi ha

pocs. La distinció és curiosa i deu tenir excepcions: els clubs de lectura, per exemple. Baixauli se n'ha sortit, de retratar la vida oculta dels que escriuen. Ha reeixit a mostrar el pas del temps inquietant i gris. La vida literària i imaginativa té alguns cops d'efecte molt bons. L'ambient poètic de reclusió, de vida secreta hi és molt ben contat. El final, amb la història de la casa que ha de ser enderrocada per bastir una urbanització, i el dietari que és agafat per una lectora jove que, en certa manera, redimeix la vida oculta de qui ha escrit tant de temps, sol i tancat, és un *the end* excel·lent. En certa manera, *L'home manuscrit* pot ser entesa com una novel·la sobre el fet d'escriure. Ara bé, la novel·la també pot ser considerada un homenatge a Joan Fuster, un gran escriptor compulsiu de dietaris i a Josep Palacios, un escriptor ocult de mons estranys, irreal. Al final, també s'hi pot entreveure una crítica al brutal *boom* urbanístic del País Valencià. En conjunt, una bona novel·la que suggereix, que a vegades et perds en certs detalls argumentals però que en conjunt té una atmosfera rara que encanta.

Andreu Loncà